

Соціальна безпека: виклики в умовах політичної нестабільності українського суспільства

УДК 323.2:351

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-6.4>

Лисенко Юлія Віталіївна
кандидат політичних наук,
доцент кафедри політичних технологій
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана
просп. Перемоги, 54, Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-0361-5898

У статті розглядається сутність поняття соціальна безпека в контексті умов і реалій політичної нестабільності. У дослідженні сконцентровано увагу на багатоаспектному трактуванні цього поняття і широких можливостях міждисциплінарного його застосування. Авторкою узагальнено особливості забезпечення соціальної безпеки у контексті сучасних політичних реалій української держави. Соціальна безпека аналізується як важлива складова національної безпеки держави. Авторкою узагальнено сутність соціальної безпеки і її значення у суспільно-політичному житті України. У статті розглянуто основні виклики і загрози соціальній безпеці держави в умовах політичної нестабільності. Соціальна безпека розглядається як система захисту соціальних потреб і інтересів особи і суспільства загалом. Соціальна політика будь-якої демократичної держави має за мету забезпечення належного рівня соціальної безпеки людини. Авторка трактує соціальну безпеку як універсальну систему забезпечення соціального захисту і підтримки життєдіяльності. Авторкою охарактеризовано основні соціальні ризики і загрози соціальній безпеці в контексті нових внутрішньополітичних реалій в умовах проголошення воєнного стану. Соціальні ризики і небезпеки становлять реальну загрозу безпеці на державному рівні. В статті йдеться про те, що в умовах сьогодення ризики у сфері національної безпеки невідомо зростають. Соціальна політика в умовах суспільно-політичних криз і військово-політичної нестабільності зазнає додаткового навантаження, а вирішення нагальних безпекових питань потребує пошуку ефективних шляхів їх вирішення. Узагальнення дослідження дозволяють визначити ризики соціальній безпеці українського суспільства у контексті сучасних політичних змін, узагальнити інструменти забезпечення соціальної безпеки в умовах політичної нестабільності.

Складна ситуація в системі національної безпеки України актуалізує потребу соціальної безпеки населення і пошуку шляхів її реального забезпечення. Авторка статті вказує на суттєве погіршення якості життя населення та зростання рівня соціальної напруженості й соціальної конфліктності, а також зазначає, що в умовах кризи зростає потреба населення в соціальній і гуманітарній підтримці.

Ключові слова: соціальна безпека, соціальна політика, безпекові проблеми соціальної сфери, державна політика, національна безпека, політична нестабільність.

Постановка проблеми. Основні засади функціонування соціальної сфери України заклалися після проголошення державної незалежності в 1991 році і набули подальшого розвитку в умовах демократичного державотворення. Конституція України визнає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю. Соціальна політика будь-якої демократичної держави має за мету забезпечення гідного рівня життя населення і гарантування належного рівня соціальної безпеки людини. Особливої актуальності набувають дослідження сутності і механізмів реалізації соціальної безпеки у контексті сучасних соціально-політичних реалій України.

Соціальна безпека суспільства є важливою складовою національної безпеки держави. Зовнішньополітичні загрози і внутрішньополітичні реалії сучасного українського суспільства в умовах воєнного стану, (починаючи з лютого 2022 року), окреслюють нові виклики, що потребують ґрунтовного аналізу і вивчення.

Аналіз досліджень і публікацій. Сутність і основні характеристики соціальної безпеки, її роль в системі національної безпеки досліджуються вітчизняними науковцями. Питання сутності соціальної безпеки і її значення у суспільному житті України закладено у наукових працях

І. Гнибіденка, А. Колота, Е. Лібанової, О. Новікової, В. Скуратівського, О. Полторакова, О. Панькової та ін.

Осмилення сутності поняття соціальної безпеки і аналіз безпекових проблем соціальної сфери досліджували З. Варналій, Р. Білик, О. Давидюк, О. Ілляш, Ю. Кисіль, О. Коваль, В. Куценко, О. Сидорчук, М. Хмеловський і ін. Дослідження державного і суспільного реагування на виклики і ризики виділяємо у наукових напрацювань зарубіжних авторів Р. Еріксона, Р. Далтона, А. Лійпарта, Н. Лумана та багатьох інших.

Визначення змісту та сутності поняття соціальної безпеки у вітчизняній і зарубіжній науковій літературі збагачується і суттєво доповнюється. Це відбувається через актуалізацію досліджень, пов'язаних з поширенням політичних подій і явищ, що визначають політичний стан суспільства як нестабільний, кризовий та такий, що продукує загрози і ризики. Розглядаючи соціальну безпеку як універсальну систему забезпечення соціального захисту і підтримки життєдіяльності, більшість науковців концентрують увагу на багатоаспектному трактуванні цього поняття і широких можливостях міждисциплінарного його застосування.

Актуальність і мета. У політологічній літературі багато досліджень присвячено вивченню

теоретичних і методологічних основ сутності концепту соціальної безпеки. Науковці надають визначенню цього поняття більш сучасного змісту, актуалізуючи вивчення безпекових проблем сучасних політичних процесів. Отже, гносеологічне наповнення поняття соціальна безпека продовжується. Саме тому окремі теоретико-методологічні аспекти концепту соціальної безпеки потребують уточнення, систематизації, узагальнення і трактування в контексті актуальних політичних змін і подій. Сучасні політичні реалії в Україні вказують на появу нових напрямів у дослідженнях соціальної безпеки держави і людини. Складна ситуація поширення ризиків, небезпек і загроз в системі національної безпеки України актуалізує потребу соціальної безпеки населення як такої, спонукає до пошуку шляхів її реального забезпечення.

Аналізуючи результати попередніх досліджень і враховуючи особливості сучасного етапу політичного життя українського суспільства, варто дослідити зміни і окреслити особливості соціальної безпеки, а також визначити її місце і роль у сучасних політичних процесах.

Виклад матеріалу. У межах політологічного дискурсу соціальна безпека досліджується як складова соціальної політики і, безпосередньо, як важливий елемент національної безпеки держави. Загальні підходи до розуміння сутності соціальної безпеки, сформульовані українськими дослідниками, зводяться до її характеристики з позицій рівня захищеності інтересів соціальних суб'єктів, або з позицій конкретних дій держави, спрямованих на захист соціальних інтересів чи потреб. Соціальну безпеку можна розглядати як стан суспільства, що характеризується сформованою, сталою соціальною системою забезпечення соціальних умов життєдіяльності особистості, її соціальної захищеності. При цьому система підтримує рівень захисту щодо чинників, які підвищують соціальні ризики. Таке розуміння соціальної безпеки цілком зрозуміле в концепції сталого розвитку суспільства. Але сучасні політичні процеси вказують на динамічність і нестабільність у політичному розвитку, саме тому пошук сучасного розуміння питань соціальної безпеки не втрачає актуальності.

Поняття соціальної безпеки держави трактується українськими науковцями [1] у вузькому і широкому розумінні. У вузькому розумінні – як ступінь чи рівень захищеності національних інтересів населення в соціальній сфері від внутрішніх і зовнішніх загроз, а в широкому – як стан розвитку держави, за якого держава здатна захистити від загроз та забезпечити гідний і якісний соціальний рівень життя населення незалежно від віку, статі, рівня доходів, сприяти всебічному розвитку людського капіталу. Вітчизняні дослідники аналізують і оцінюють соціальну безпеку через показники, до яких відносяться: соціальна неза-

лежність в структурі міжнародного співробітництва; стабільність та стійкість системи соціального захисту у періоди реформування економіки; здатність системи соціального захисту до системного саморегулювання, розвитку та вдосконалення; забезпечення соціальної стабільності в суспільстві [1, с. 107–108]. Варналій З., Білик Р., Хмеловський М. розглядають соціальну безпеку як стан гарантованої правової та інституціональної захищеності життєво важливих соціальних інтересів особи і суспільства від зовнішніх і внутрішніх загроз; як соціальний ідеал стабільного суспільства, його життєво важливі соціальні інтереси і цінності, а також соціальні норми як сукупність умов стабільного розвитку до яких належать: забезпечення високого рівня зайнятості населення; формування ресурсної бази розвитку для наступних поколінь; забезпечення належного рівня життя та доходів населення; надання соціальних гарантій працюючим тощо [1, с. 107].

Вітчизняні науковиці Кальницька М. і Диха М. визначають сутність соціальної безпеки, виходячи з позицій соціально-економічної доцільності в аспекті економічної безпеки держави. Дослідниці трактують зазначене поняття як складну, багатфакторну категорію, яка характеризує стан захищеності соціальних інтересів людини, суб'єктів господарювання, суспільства і держави, що з одного боку відображає здатність протистояти дестабілізуючій дії різноманітних зовнішніх і внутрішніх чинників, що створюють реальну загрозу стабільності у суспільстві, тобто загрозу виникнення соціальної напруженості, а з іншого боку – забезпечується (гарантується) системою соціального захисту і зрілістю соціальних інститутів суспільства [2, с. 121; 3, с. 567].

Результати аналізу і систематизації таких поглядів дозволяють стверджувати, що соціальна безпека є складним комплексним поняттям, сутність якого на сучасному етапі все частіше розвивається науковцями в міждисциплінарних розвідках.

Пріоритетним завданням національної безпеки і можна вважати забезпечення і гарантування таких суспільно-політичних, соціально-економічних, духовно-культурних, військово-стратегічних умов, які б сприяли всебічному розвитку людини, суспільства, держави. Сучасні реалії українського державотворення вказують на появу нових напрямів у дослідженні соціальної безпеки держави і людини. Складна ситуація в системі національної безпеки України актуалізує потребу соціальної безпеки населення і пошуку шляхів її реального забезпечення. Період введення воєнного стану, починаючи з 24 лютого 2022 року після широкомасштабного військового вторгнення РФ, став рубежем, коли Україна зіштовхнулася з масштабним викликом безпекового й соціального характеру. Нестабільність зовнішньополітичного

становища і сучасні геополітичні виклики посилюють кризові прояви у системі соціальної безпеки українського суспільства.

У разі масштабнішими стали ризики і загрози щодо питань забезпечення соціальних потреб і інтересів громадян, стабілізації соціального життя населення в кризових умовах. Військові дії на території нашої держави у разі поглибили вже існуючі соціальні загрози, зокрема, невпинно підвищується рівень бідності і безробіття серед населення, очевидною є проблема майнової диференціації суспільства, відчутними є тенденції соціальної нерівності. Все більш гостро постає питання доступу населення до отримання належних і якісних освітніх, медичних, соціальних послуг, зокрема й через високий рівень внутрішньої міграції населення. До цього переліку варто додати такі виклики соціального характеру, як суттєве погіршення якості життя населення та зростання рівня соціальної напруженості й соціальної конфліктності. В умовах кризи зростає потреба населення в соціальній і гуманітарній підтримці. Вирішення цих проблем лежить в площині своєчасної і ефективної реалізації державної соціальної політики та залучення недержавних інститутів, а також міжнародних організацій, що сприяють можливій стабілізації соціальної ситуації в Україні. Оскільки вищезазначені соціальні ризики становлять реальну загрозу соціальній безпеці на державному рівні, то й ризики у сфері національної безпеки невпинно зростають.

У сучасному політологічному дискурсі відсутній загальноприйнятий підхід щодо трактування сутності соціальної безпеки людини чи суспільства. В умовах проголошення воєнного стану, у кризових соціально-політичних умовах для української державності соціальна безпека може розглядатися як захист від існуючих чи можливих загроз. Стан військово-політичної нестабільності значно уповільнив кроки нашої держави на шляху досягнення європейських стандартів у сфері соціальної безпеки, а саме: стандартів якості соціального середовища; стандартів захищеності соціальних прав; стандартів зайнятості і відпочинку; стандартів фізичного і економічного доступу до продовольчих товарів і товарів першої необхідності; стандартів послуг охорони здоров'я громадян і надання необхідних медичних послуг; стандартів захисту від насильства, погроз і т. ін.; стандартів доступу до надання освітніх послуг тощо.

Соціальна безпека в широкому розумінні є результатом ефективної реалізації соціальної політики держави. Соціальна політика в умовах суспільно-політичних криз і військово-політичної нестабільності зазнає додаткового навантаження, а вирішення нагальних безпекових питань потребує пошуку ефективних шляхів їх вирішення. За обставин сьогодення українська держава не

спроможна в повній мірі забезпечити всі соціальні права та гарантії, визначені основними нормотворчими і законодавчими документами. Як наслідок, соціальну політику держави і функціонування соціальної системи загалом можна охарактеризувати як «режим гасіння пожеж». Соціальна безпека в цьому контексті розглядається як функціонування системи взаємодії держави, громадянського суспільства, окремих суб'єктів господарювання, громадських організацій щодо мобілізації і використання ресурсів, необхідних для соціального забезпечення усіх верств населення і збереження основ соціальної стабільності.

Виклики сьогодення, існуючі ризики і накопичені впродовж десятиліть проблеми у соціальній сфері свідчать про не сформованість і фрагментарність соціальної політики загалом, а частково і недосконалість механізмів забезпечення соціальної безпеки. Законодавча база у сфері соціального захисту та соціального забезпечення формувалася з прийнятих у різний часовий проміжок іноді суперечливих законодавчих актів. Нормативно-правова база соціальної сфери потребує доповнень у відповідь на виклики сьогодення. Окремі дії уряду в цьому напрямі, спрямовані на забезпечення можливого рівня соціальної безпеки у суспільстві в складних умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 07 березня 2022 року № 214 «Про деякі питання надання державної соціальної допомоги на період введення воєнного стану»; Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 року № 332 «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам»; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 березня 2022 року № 204 «Про затвердження переліку адміністративно-територіальних одиниць, на території яких надається допомога застрахованим особам в рамках Програми «ЄПідтримка» та ін. База нормативного регулювання соціальної сфери продовжує доповнюватися новими документами, що регулюють правове поле соціальних прав і гарантій. Проте, рівень фінансового забезпечення зобов'язань держави у соціальній сфері істотно відстає від країн, що належать до демократичних перехідного типу. Мінливість законодавства вказує на наявність політичних ризиків, пов'язаних із забезпеченням ефективної реалізації соціальної політики державою [4].

Реалії сьогодення актуалізують потребу пошуку шляхів забезпечення соціальної безпеки людини в умовах нестабільності і обмеження звичних умов життєдіяльності. Інструментами забезпечення соціальної безпеки людини в нових для українського суспільства реаліях вважають:

- закони та нормативно-правові акти, які визначають і гарантують права і свободи громадян;
- соціальне партнерство і соціальний діалог між урядом, працедавцем і працівниками;

- безпечна та відповідальна поведінка громадян;
- розвинуті демократичні інститути громадянського суспільства;
- консолідація суспільства, стабільність та соціальний порядок;
- чіткі критерії соціальної підтримки тих чи інших груп населення;
- наявність служб та сервісів, що надають послуги соціального характеру;
- адресна допомога особам, що потребують соціального захисту [5]

Все більш актуальним стає питання підтримки найбільш вразливих груп населення з урахуванням їх соціальних потреб, що виникають у зв'язку із бойовими діями на окремих територіях нашої держави, вимушеним переміщенням, на вже деокупованих територіях тощо. Державна політика України у сфері соціального захисту людини базується на розгалуженій системі соціальних виплат, пільг, субсидій. Відповідно, ефективність і якість провадження державної соціальної політики зумовлює ставлення і рівень довіри громадян, зокрема до державних інституцій. Заходи стабілізації соціальної сфери в умовах воєнного стану тривають завдяки відповідним діям українських урядовців, державних і недержавних інституцій у політичній системі суспільства, державних діячів і громадського активу при масштабній фінансовій і гуманітарній підтримці міжнародної спільноти. Проте, зростаюча роль держави породжує тенденцію підвищення рівня очікування громадян щодо якості державного управління соціальною сферою у кризовій ситуації. Вагома роль у вирішенні багатьох проблем соціального характеру, розв'язання яких знизить ризики безпекового характеру у соціальній сфері, належить свідомому громадянину, людині з високим рівнем політичної свідомості і культури, відчуттям громадянськості, політично і суспільно активному громадянину, який готовий бути соціально відповідальним.

Висновки. Дослідження і вирішення проблем соціальної безпеки в реаліях сьогодення ґрунтується на пошуку шляхів оптимізації державної політики у соціальній сфері, подолання негативних впливів викликів і загроз. Виклики, ризики і проблеми у соціальній сфері України (міграційні процеси, гуманітарна і продовольча криза, руйнація стратегічної інфраструктури і проблеми житлово-комунальної сфери, паливно-енергетична криза, соціальна нестабільність, гостра потреба у медичній допомозі та соціальному обслуговуванні окремих категорій населення, особливо у період воєнного стану і (постфактум) у післявоєнний час та ін.) і обмежені можливості державних інституцій у їх невідкладному вирішенні значною мірою вплинуть на рівень національної безпеки та світову соціальну безпеку в цілому.

Результати дослідження. Отже, проведене дослідження, дало змогу узагальнити наукові підходи у сфері дослідження тенденцій реалізації соціальної політики і вивчення актуальних проблем соціальної безпеки, зокрема у аспекті трактування сутності і змісту поняття “соціальна безпека”. Визначено тенденцію щодо міждисциплінарного його трактування з метою широкого і всебічного трактування його сутності, залежно від предмету дослідження. Використання загальнонаукових методів (узагальнення, систематизації) дозволило визначити ризики соціальній безпеці українського суспільства у контексті сучасних політичних змін, узагальнити інструменти забезпечення соціальної безпеки в умовах політичної нестабільності. Встановлено, що соціальна безпека суспільства в більшій мірі залежить від соціальної політики держави, але в умовах політичної кризи, зокрема і військово-політичної, роль громадян у вимірі ефективності недержавних інститутів (волонтерство, ГО) і ін. зростає. Саме ці аспекти в подальшому потребують наукового вивчення і узагальнення для формування системи знань про сутність соціальної безпеки і пошук оптимальних шляхів її забезпечення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Варналій З., Білик Р., Хмелевський М. Соціальна безпека України: сутність, проблеми та шляхи забезпечення *Економічний вісник університету*. Вип. № 45. 2020. С. 105–113.
2. Диха М. Соціальна сфера України в контексті забезпечення соціальної безпеки *Сучасні питання економіки і права*. Київ : КиМУ. Вип. 1 (11). 2020. С. 119–128.
3. Кальницька М. Соціальна безпека: поняття та рівні дослідження *Глобальні та національні проблеми економіки*, 2017. С. 566–571. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/118.pdf> (11.12.22).
4. Лисенко Ю. Соціальна безпека: виклики і загрози в реаліях сьогодення (політологічні актуалітети). *Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 19–20 травня 2022 р. ; ред. колег. : Н. Мякушко (голова), Р. Шаравара, Р. Басенко та ін. Полтава : ПІЕП, 2022. 667 с. С. 167–170. URL: <https://pl.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/> (12.11.22).
5. Буняк Н. Соціальна безпека людини: сутність і шляхи забезпечення. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1242> (14.11.22).
6. Палагнюк Ю. В. (2014) Державна євроінтеграційна політика України: теорія, методологія, механізми : монографія. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. 400 с.
7. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. Ю.С. Шемшученка, 2-е вид., допов. і переробл. Київ : Генеза, 2004. 736 с.
8. Євтухов О. Тенденції розвитку соціальних ризиків у сучасному суспільстві: державно-управлінський аспект. *Аспекти публічного управління*. 2018. Том 6. № 6–7. С. 24–30.

9. Корнієвський О., Нечипоренко В. Сучасні виклики громадянському суспільству України в умовах політичної нестабільності. *Стратегічна панорама*. 2017. № 1. С. 61–66.

10. Dalton, R. (2008) Citizenship Norms and the Expansion of Political Participation / Russel J. Dalton. *Political Studies*. № 56. С. 76–98.

REFERENCES:

1. Varnaliy Z., Bilyk R., Khmelevskyy M. Sotsialna bezpeka Ukrainy: sutnist, problemy ta shlyakhy zabezpechennya [Social security of Ukraine: the essence, problems and ways of ensuring it]. *Ekonomichnyy visnyk universytetu*. 2020. V. 45. P. 105–113.

2. Dykha M. Sotsialna sfera Ukrainy v konteksti zabezpechennya sotsialnoyi bezpeky [The social sphere of Ukraine in the context of ensuring social security]. *Suchasni pytannya ekonomiky i prava*. 2020. V. 1 (11). P. 119–128.

3. Kalnytska M. Sotsialna bezpeka: ponyattya ta rivni doslidzhennya [Social security: concepts and levels of research]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. Mykolaiiv, 2017. P. 566–571. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1242> (11.12.22).

4. Lysenko Y. (2022) Sotsialna bezpeka: vyklyky i zahrozy v realiyakh sohodennya (politolohichni aktualitety) [Social security: challenges and threats in today's realities (political current events)]. *Proceedings of the Innovatsiynyy potentsial ta pravove zabezpechennya sotsialnoekonomichnoho rozvytku Ukrainy: vyklyk hlo-*

balnoho svitu (Ukraine, Poltava, May, 19–20, 2022) / eds. N. Myakushko (holova), R. Sharavara, R. Basenko ta in.), Poltava : PIEP. P. 145–156. URL: <https://pl.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/> (12.12.22).

5. Buniak N. Sotsialna bezpeka lyudyny: sutnist i shlyakhy zabezpechennya [Human social security: essence and ways of provision]. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2022. V. 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1242> (14.12.22).

6. Palahniuk Yu.V. Derzhavna yevroitehratciyna polityka Ukrainy: teoriya, metodohia, mehanizmy: monohrafiia [State European integration policy of Ukraine: theory, methodology, mechanisms: monograph]. Mykolaiiv : Vyd-vo CHDU im. Petra Mohyly, 2014. 400 s. [in Ukrainian].

7. Politolohichni entsyklopedychnyi slovnyk (2004) / za red. Ju. S. Shemshuchenka [Political science encyclopedic dictionary]. Vol. 2, Kyiv : Geneza, 2004. 736 p. [in Ukrainian].

8. Yevtukhov O.V. Tendentsiyi rozvytku sotsialnykh ryzykiv u suchasnomu suspilstvi: derzhavno-upravlynskyi aspekt [Trends in the development of social risks in modern society: the state-management aspect]. *Aspekty publichnoho upravlinnya*. 2018. № 6–7. P. 24–30.

9. Korniyevskyy O., Nychyporenko V. Suchasni vyklyky hromadyanskomu suspilstvu Ukrainy v umovakh politychnoyi nestabilnosti [Modern challenges to the civil society of Ukraine in conditions of political instability]. *Stratehichna panorama*. 2017. № 1. P. 61–66.

10. Dalton, R. Citizenship Norms and the Expansion of Political Participation / Russel J. Dalton. *Political Studies*. 2008. № 56. P. 76–98.

Social security: challenges in the conditions of political instability of Ukrainian society

Lysenko Yuliia Vitaliyivna

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor at the Department
of Political Technologies
Kyiv National Economic
Vadym Hetman University
Peremohy Ave., 54, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-0361-5898

The article examines the essence of the concept of social security in the context of conditions and realities of political instability. The study focuses on the multifaceted interpretation of this concept and the broad possibilities of its interdisciplinary application. The authors summarized the essence and features of ensuring social security in the context of modern political realities of the Ukrainian state. The article describes the main challenges and threats to the social security of the state in conditions of political instability. Social security is analyzed as an important component of the state's national security. The author summarizes the essence of social security and its importance in the social and political life of Ukraine. Social security is considered as a system of protection of the social needs of the interests of the individual and society in general. The social policy of any democratic state aims to ensure an adequate level of human social security. The author interprets social security as a universal system of providing social protection and supporting life activities. The author considered the main social risks and threats to social security in the context of new domestic political realities under the conditions of the declaration of martial law. Social risks and dangers pose a real threat to security at the state level. The article states that in today's conditions, risks in the field of national security are constantly growing. Social policy in the conditions of socio-political crises and military-political instability is subjected to an additional burden, and the solution of urgent security issues requires finding effective ways to solve them. The generalizations of the author of the article make it possible to determine the risks to social security of Ukrainian society in the context of modern political changes, to generalize the tools for ensuring social security in conditions of political instability. The difficult situation in the national security system of Ukraine actualizes the need for social security of the population and the search for ways to provide it. The author of the article points to a significant deterioration in the quality of life of the population and an increase in the level of social tension and social conflict. The author of the article notes that the population's need for social and humanitarian support is growing in the context of the crisis.

Key words: social security, social policy, security problems of the social sphere, state policy, national security, political instability.